

Štev. 7.

V Ljubljani, 15. julija 1938.

Leto 55.

Vsebina: Toča. — Nekaj misli ob nastopu novega produkcijskega leta. — Kapusov belin. — Rešeto za hmelj. — Škropimo previdno. — Dozoritev ameriških podlag in širša saditev cepljenk na stalno mesto. — Poletna opravila na vrtu — Ensiliranje beljakovinske zelene hrane. — Pripovedovanje izkušenega konjerejca Antona Slaviča iz Grab o vzreji svojih konj (konec). — Odbira piščancev. — Čebelarjem — začetnikom. — Stroški v pravadah. — Tržno poročilo. — Poziv članom in podružnicam — Društvene vesti.

Toča.

Redko kedaj dozna širša javnost za razne nesreče, ki zadevajo kmeta. Navajen na borbo z živo in mrtvo naravo, kmet tudi ne toži mnogo, temveč ko se je otrese prvega utisa in presenečenja prime za delo in že zakrknjen gara dalje. Vsaj enkrat v letu, če ne večkrat, pa tudi drugi stanovni zvedo nekaj o šibah, ki tepejo kmeta, namreč poleti, ko časopisi prinašajo poročila in slike o opustošenih poljih po toči. Časopisi, pisar o nesreči, vedno končajo svoje poročilo z apelom na oblasti, da naj pomagajo in meščani, ko točitajo, smatrajo, da je zadeva s tem že v redu. Ne vedo pa, ali nočejo vedeti, da oblast sicer skuša po možnosti svojih sredstev lajšati gorje, da tudi razni odbori za pomoč oškodovancem store, kar je v njihovi moči, ne vedo pa, da vsa ta pomoč ni zadostna. Pri katastrofalnih točah, oškodovanec vedno potroši vse z muko pridobljene prihranke za golo življenje, odprodati mora dostikrat tudi živino ali gozd, toda kljub temu strada z družino celo zimo in še do nove žetve. Njegovo temeljno premoženje se tako zmanjšuje, a stalne kulture kot vinogradi, sadovnjaki, hmeljišča itd. več let ne bodo povrnila uloženi denar in trud za njihovo obdelovanje. Izgledi za bodočnost so grozni. Vsak drugi bi obupal, le kmet v svoji trdoživosti snuje in ustvarja nove dobrine, navezan sam nase, misleč, ker je tako bilo v redu nekdanj, mora biti v redu tudi v sedanjosti in v bodočnosti.

In vendar ni v redu! Škodo po toči kmet ni zakrivil in tudi riziko, ki ga kmet nosi vsled odvisnosti od višje

sile, se niti primerjati ne da z rizikom, ki ga imajo drugi stanovi v svojem udejstvovanju. Zato je na kmetovi usodi zainteresiran cel narod in dolžnost merodajnih je, da to vprašanje rešijo na primeren način. Zakonodavec v naši državi je pravilno spoznal to svojo dolžnost, saj je že pred leti predpisal zakon, ki pooblašča kr. banske uprave, da morejo z uredbo uvesti obvezno zavarovanje proti toči na svojem področju. Zgleda pa, da ponekod sami kmetje ne žele obveznega zavarovanja, ker sta ga do zdaj uvedli šele 2 banovini in so nekateri banski sveti izrazili svoje pomisleke proti temu. Kjer pa je zavarovanje obvezno uvedeno, je rodilo lepe uspehe. Tako je n. pr. kr. banska uprava savske banovine objavila poročilo, iz katerega posnemamo sledeče:

Zavod savske banovine za zavarovanje proti toči deluje na področju banovine od leta 1934. dalje, a na področju bivše primorsko-krajiške oblasti že od leta 1928.

Zavarovanje posevkov in plodov proti toči uživajo posestniki proti letnemu plačanju din 5 na oral oranice, oziroma din 100 na oral vinograde. Vloga je torej razmeroma mala, zato pa je obvezen za vse posestnike oranic in vinogradov. V letu 1937. je bilo vplačano din 16.345.152.

V 4 letih poslovanja zavoda se je izplačalo na škodi din 64.000.000. Škoda pa je znašala v letu 1934: din 14.500.000, v letu 1935. din 9.500.000, v letu 1936. din 12.850.000, a v letu 1937. din 27.000.000.

V letu 1937. je toča padala na področju 298 občin in mest (od skupno 537 občin in mest v savski banovini), ter je poškodovala 122.978 oralov posevkov in 12.896 oralov vinogradov. Škoda je bila zelo velika, saj je povprečno znašala čez 50 odstotkov. Oškodovano je bilo 50.797 posestnikov oranice in 24.780 vinogradnikov. Uničeno je bilo: 4.210.000 litrov vina, 11.300.000 kg koruze, 4.000.000 kg pšenice, 800.000 kg ovsa, 700.000 kg krompirja, 540.000 kg ječmena, 140.000 kg rži, 110.000 kg napolice, 290.000 kg detelje, lucerne, graha in grahovice za krmo in 200.000 kilogramov raznih drugih posevkov.

V kratkem času je zavod dokazal potrebo svojega obstoja in dela. Največja zapreka pravilnemu poslovanju je bilo vplačevanje pavšalnih prispevkov, ker je obvezno zavarovanje nekaj novega. S tem, da se škode hitro likvidirajo in izplačajo zavarovalnine, pa od leta do leta bolj raste zaupanje v zavod.

Ko čitamo gornje poročilo in primerjamo usodo po nedeljskem neurju oškodovanega kmečkega prebivalstva v brežiškem, krškem in šmarskem srezu z usodo hrvaškega kmeta tik ob meji, kateremu je toča tudi vse pobila, se hočeš nočeš sprašujemo, ali smo mi Slovenci res nesposobni, da najdemo našim prilikam primeren način zavarovanja proti toči, ali pa nam manjka socialno razumevanje in stanovska zavest za ureditev tega perečega vprašanja. Dejstvo je, da bo hrvaški kmet sprejel svojo zavarovalnino brez grenkega sookusa, da je navezan na miloščino. A naš revež?

Poljedelstvo.**Nekaj misli ob nastopu novega produkcijskega leta.**

Ing. B. F.

Pri upravljanju posestva sem se prepričal, da po žetvi za gospodarja nastopa najvažnejša doba. Žetev sama, sejanje postrnih posevkov, negovanje onih posevkov, ki jih bomo še le v jeseni spravili, kot tudi njihovo pravilno in pravočasno spravilo, so gotovo važni posli, vendar **nikoli tako važni, kot izdelava načrta za gospodarjenje v prihodnjem gospodarskem letu.** Ta načrt bi moral gospodar sestaviti že pred žetvijo, torej v času, ko je opravil spomladansko setev, ker že s preoravanjem strnišča začnemo usodno vplivati na bodočo produkcijo. Vsako delo pa naj se pravočasno, premišljeno in načrtno izvede, ker le tedaj smo storili vse, kar je v naši moči, da si potem ne bomo očitali, če uspeh le ni bil tak, kot smo pričakovali.

Pri tesni povezanosti kmeta z zemljo in sploh svojim gospodarstvom je gotovo, da je vsak gospodar že premišljeval, kako bo približno kmetoval prihodnje leto. Marsikaj, posebno podrobnosti, pa ni natanko premislil in ko delo nastopi ni nanj pripravljen ali pa nima pripomočkov, da bi ga izvedel tako, kot bi želel in bi bilo strokovno umestno. Če tudi nima vsak od nas zadostnega teoretičnega znanja, da bi rešil popolnoma pravilno vsako gospodarsko vprašanje, vendar ima vsak toliko praktičnega izkustva, da ve, kako in kedar je treba za delo prijeti. Toda pri vsakem delu treba računati tudi s časom, s stroški in trudom, ker le popolnoma pripravljeni in brez naglice bomo strokovno pravilno delali, štedili človeka, žival in denar, ter dosegli gmotni uspeh.

Zato je na mestu, ako se pred pripravi za novo produkcijsko dobo vprašamo ali smo gospodarski načrt temeljito premislili in izdelali, ter vse vpoštevali, kar je važno. Gospodarski načrt se sestoji iz nekoliko predračunov, ki nam pokažejo, kakšne dohodke lahko pričakujemo in koliko nam je vsem potrebno za prehrano družine in živine, koliko moramo dokupiti semena, hrane, zaščitnih sredstev in gnoj, koliko bomo rabili orodja in drugih gospodarskih potrebščin, koliko nas bodo obremenjevale razne javne dajatve, obresti ter odplačevanje dolga, neodložljiva popravila nepremičnin in inventarja, šolanje otrok, oblačenje družine in razne kulturne ter druge potrebe. Če bomo hoteli vse to ugotoviti, bomo

kaj kmalu spoznali, da načrta brez papirja in svinčnika ne moremo sestaviti in da se treba k delu pošteno vnesti. Ugotovili pa bomo tudi, da če nimamo zapiskov, koliko smo za slične potrebe v prejšnjih letih uporabili, da bomo na marsikaj pozabili in proračune niti približno točno sestaviti ne bomo mogli. **Toda že to spoznanje bo dragoceno, ker bomo uvideli, da prevdaren gospodar mora voditi knjigovodstvo, saj se brez proračunov ne da smotreno gospodariti.**

Toda začeti treba in naj bo že kakorkoli, z zapiski ali brez njih, bomo končno le nekako ugotovili, kaj vse rabimo za gospodarstvo in druge potrebe. Te izdatke treba pokriti z dohodki. **Tukaj se začne šele pravo umstveno delo gospodarja in pokazalo se bo njegovo znanje in izkustvo, saj treba urediti gospodarjenje tako, da se zadosti vsem zahtevam.** Predvsem bomo premetrili, kaj nam zamorejo naša polja, travniki, sadovnjaki, vinogradi, gozdovi in druge stalne kulture doprinesti za uporabo v gospodarstvu in koliko bomo lahko izkupili za viške preko lastne potrebe.

Ko bomo proučevali poljsko gospodarstvo, bomo kmalu uvideli, da brez plodoreda ne gre in da ga moramo ugotoviti za več let v naprej, če nočemo polja prekomerno izčrpati. Kako se plodored sestavlja, kaj treba pri tem upoštevati, pojasnjeno je bilo v lanskem „Kmetovalcu“ (ing. Sadar: Izboljšajmo kolobar.). Za predračun izdatkov pa bo važno, da bomo spoznali, koliko bomo rabili za plačilo delavcev, gnoj, semen in drugih potrebščin. Če nam bo hlevskega gnoj primanjkovalo, bomo morali število živali povečati, seveda, če je to z obzirom na možnost pridelave krme in prostora v hlevih mogoče, ali pa bomo morali manjek pokriti z dokupom umetnega gnoj. Ko bomo to vprašanje presojali, bomo kaj kmalu prišli na razne nedostatke v gospodarstvu, **ker malo je kmetij, kjer bi bilo ravno to vprašanje zadovoljivo rešeno.** Tudi nam bo postalo jasno, kako moramo časovno porazdeliti prašenje, oranje in gnojenje zemlje, da bo vse pravočasno in pravilno izvršeno še pred jesenjo setvijo, oziroma pred zimskim mirovanjem. Ravno tako bomo spoznali, katera dela nas čakajo po zimi do žetve in presodili bomo, ali bomo

mogli vse to opraviti z lastno vprežno živino in ljudsko delovno močjo, ali pa bomo morali sprege in delavce najeti. Seveda bomo tudi preračunali, koliko nas bo to stalo in **ker vsako zamujeno delo pozneje dvojno stane** se ne bomo premišljevali pravočasno najeti delovne moči, temveč bomo pazili na to, da delo v ugodnem trenutku opravimo in s tem prihranimo na izdatkih in trudu. **Tako v našem gospodarjenju ne bo nepremišljenosti in one prekomerne naglice, radi katere dostikrat naša polja niso pravilno obdelana in posevki nezadostno negovani.** Seveda, dostikrat naš načrt ne bo mogoče prav tako izvesti kot smo ga zamislili, ker človek obrne a Bog obrača, vendar nas neprislika ne bo presenetila in s prevdarnostjo bomo lažje našli izhod iz zagate.

Slično bomo presodili, kaj nas čaka na delu in izdatkih na travnikih, sadovnjakih, vinogradih, gozdovih in pri drugih stalnih kulturah. Marsikatero delo, ki bi ga sicer obavljali spomladi, ko se opravek vsepovsod kupiči, bomo preložili na pozno-jesenski in zimski čas, ter tako prihranili na izdatkih za najeto delovno moč, ker bomo delo lahko z družino opravili. **Pravočasno si bomo mogli nabaviti tudi razne potrebščine, brez katerih ne moremo izhajati, ter ne bomo zgubljali na času z njihovo nabavo takrat, kadar bi jih morali že uporabiti.**

S tem, da smo ugotovili, koliko bomo pridelali živalske krme, a koliko bi rabili hlevskega gnoj, bomo odredili število živali, ki jih bomo držali. Ugotovili bomo tudi, kakšen donos nam bo živinoreja dala in kaj je storiti, da bo čim izdatnejši. Spoznali bomo tesno povezanost živinoreje s poljedelstvom in obratno in pa dejstvo, da se nam dostikrat poljedelstvo in travništvo izplača le, če pridelke v čim večji množini pohranimo in produkte živinoreje vnovčimo. **Tako se bomo naučili pravilnega gospodarjenja na lastni grudi, ker vsak kmet se ga mora šele naučiti v lastnem gospodarstvu.** Tuja izkustva in zgledi mu dajejo le pobude, da jih prilagodi potrebam lastne kmetije.

Prepričan sem, da bo malokdo zadovoljen, ko bo primerjal dohodke z izdatki. Vsak bi pač rad čimveč zaslužil in živel kolikor mogoče udobno. Toda kmetija je najbolj kompliciran obrat in neodvisen od človeške volje. Prvi proračun bo treba popravljati na vseh koncih in krajih. Izkazalo se bo, da smo pri izdatkih pozabili na to in ono, ali pa da moramo nekatere izdatke črtati, čeprav bi z

njimi dosegli poboljšanje gospodarstva ali pa bi si privoščili kaj drugega, na kar kot ljudje imamo pravico. Pri dohodkih pa se bo pokazalo, da smo jih ocenili preveč širokogrudno ali pa da bi jih mogli povečati, če bi način proizvodnje drugače uredili. Polna nam bo glava novih misli, želji in načrtov, pa tudi strahu in nevolje vpričo ugotovljenega stanja. Le malo bo takšnih gospodarjev, ki bodo zadovoljni in ki bodo lahko premišljali, kako bi naj koristno uporabili prebitek.

Do sedaj sem se nalašč ogibal vprašanja novih investicij; zato se povedano nanaša le na ono, brez česar napredno gospodarjenje ni mogoče, torej na najnujnejše v vsakem konkretnem slučaju. Časi so pač takšni, da kmet iz dohodkov kmetije dandanes še ne more računati, da bi se mogel spuščati v dolgoročne investicije. Zgradbe in melioracije, ki so takšne investicije, so luksuz, ki se ga mora kmetija v teh časih izogibati, posebno še, če se naj v to svrhu potroši še izposojena sredstva. **Če torej naš proračun pokaže, da bo gospodarstvo aktivno, prebitek ne smemo vporabiti za zgradbe in melioracije tako dolgo, dokler nismo povzdignili naš obrat tehnično tako visoko, da brez teh investicij ne moremo več racionalno gospodariti.** Kupovali bomo torej raje stroje, ki so primerni za naš obrat in prihranijo na izdatkih za delavce. Omislili si bomo gnojne jame, da bo gnoj boljši. Zgradili si bomo silose za krmo, da bomo mogli boljše in več živine prehraniti. **Vsaki izdatek mora biti preračunan na to, da nam olajša delo in povzdigne produkcijo.**

Marsikdo, ki bo prečital ta članek bo zmajal z glavo, češ, kaj mi pomaga preračunati izdatke in dohodke, če iz izkušnje vem, da ne shajam. Drugi bo zopet godrnjal, češ, njegovo posestvo je premajhno, da bi se ga moglo dobičkanosno upravljati. Vsak resen kmet, ki bo poskusil napraviti proračun in če ima čvrsto voljo se boriti z življenjem, pa mi bo priznal, da je pridobil pri sestavljanju posameznih proračunov in celotnega gospodarskega načrta toliko novih pobud za koristno delo, da že to opravičuje trud, ki ga je pri sestavljanju imel. Kmetijstvo je pridobitna panoga v narodnem gospodarstvu in kdor nima možnosti ali pa volje, da z vztrajnim delom in strogim gospodarjenjem doseže napredek in uspeh, bolje stori, če si poišče drugo zaposlenje, ki mu bo po njegovih sposobnostih nudilo več možnosti za življenje. Ugotoviti ren-

tabilnost gospodarjenja je dolžnost vsakega gospodarja, pa naj si bo to mali ali veliki posestnik. Vendar pa svarim, da bi delali prehitre zaključke na podlagi le enkratnega približnega proračuna. Sporedno s tem, treba namreč začeti tudi s knjigovodstvom. Proračun brez kontrole izdatkov potom knjigovodstva bil bi polovičarski, ker kaj nam pomaga pregled nameravanih izdatkov in dohodkov, če se ga pri izvajanju ne dr-

žimo? Ob enem pridobimo s knjigovodstvom tudi podlago za sestavljanje bodočih proračunov. Tako se bo prihodnji proračun že bolj približal stvarnosti. Z vsakim proračunom in gospodarskim načrtom bomo se naučili nekaj novega in bomo svoj obrat vedno bolj kritično presojali. Končno bomo le našli hibe, ki preprečujejo napredek in donosnost ter našli možnosti, da jih odstranimo.

Kapusov belin.

Ing. Rado Šturm.

Kapusov belin (*Pieris brassicae*) spada v družino metuljev belinov (*Pieridae*). Metulj meri z razprostrtimi krili 47 do 54 mm in leta od spomladi do jeseni, najraje v večjih skupinah. Lani se je pri nas močno pojavil in bati se je, da nas bo tudi letos osrečil.

Samica odloži v juliju in avgustu na spodnjo stran kapusovega lista kot proso debela jajčeca, kjer so varovana pred mokroto in ptiči. Po 14 dneh se razvijejo iz njih ličinke — gosenice.

Gosenice, vitke in nežno dlakaste, modrozelenkaste, črnopikčaste na hrbtu in ob strani rumenkasto progaste, so 35 do 40 mm velike. Škodljivec ima spomladni in poletni rod, torej dva. Gosenice pomladnega rodu žive na travniških rastlinah in ne povzročajo bogzna kake škode. Poletni rod pa živi na raznih križnicah in požrešno objeda kapusove liste. Gosenice se premikajo zelo počasi. Dorasla gosenica zleze na drevje, zidovje, ograje, žive meje, kjer se zabubi. Zelenkasto črnopikčasto bubo imenujemo pasavko. Iz bube se naslednje leto ali v aprilu ali v majniku preobrazi metulj, torej pomladni zarod, ki pa ni tako številan, ker pokončajo razne vremenske nepravilike, ptice in druge koristne živalce zalego čez zimo. Številnejši in bolj nevaren pa je poletni zarod, ker se razvija in preobrazi pod ugodnejšimi življenjskimi pogoji.

Kakor vsak škodljivec tako ima tudi kapusov belin naravne sovražnike. Gosenice pokončuje domača perutnina, ki pa lahko oboli, če se jih je preveč nažrla. Tudi vrabci jih zasledujejo, posebno pa jim strežejo po življenju sinice. Najboljši pokončevalci gosenic kapusovega belina so najezdiki, ki jih nabodejo z leglom in ležejo v nje in tudi bube jajčeca. Posebno znan je kapusov goseničar (*Apanteles glomeratus*), ki ga najdemo po živih mejah in v bližini vrtov

v rumenih zapredkih, takozvanih goseničjih jajcih. Te uničujejo neuki ljudje misleč, da so pokončali škodljivo žuželko. Škodljivca napadajo tudi rudninske osice, ki spadajo med najlepše živalce sveta zaradi lepe zeleno kovinaste barve, kar bodi le mimogrede omenjeno. Ličinka osice se razvije v trupu belinove gosenice ali bube in jo tako uniči. Starejše gosenice in bube napadajo tudi goseničarice (*Tachinidae*), pokončujejo jih pa tudi glive posebno ob vlažnem vremenu.

Zatiranje kapusovega belina je posebno v epidemičnih letih, kakor je bilo lansko, zelo težavno, ker s samim pobiranjem ga ne uničimo. V takih primerih uporabljamo arzenikova sredstva, odcedek kvasija lesa ali pa navadno raztopino tobačnega izvlečka in mazavega mila. Trdijo celo, da jih uničimo, če potrosimo superfosfat, apno ali pepel po njih ter polijemo z na 50 do 55° C segreto vodo.

Pri manjšem pojavu pa zatiramo škodljivca s pobiranjem jajčec, gosenic in bub, delo, ki ga pod večjim nadzorstvom lahko opravljajo otroci, da se stroški zatiranja zmanjšajo. Neposredno zatiranje s pobiranjem pa je mogoče le toliko časa, dokler se gosenice ne razlezejo v zatišja, torej na zelju.

Da se ne bo škodljivec razpasel v še večje množine, potrebno je, da mu posvečajo kmetovalci vso pažnjo s smotrenim pokončevanjem in se tako obvarujejo škode na zeljnatih rastlinah.

Rešeto za hmelj.

Ing. Teržan.

Pri obiranju hmelja je vedno dovolj jeze. Obiralci hmelja hitijo in obirajo slabo, gospodar je pri meri strog in „slabo meri“, kar povzroča nevoljo pri delavcih.

Da se temu izognejo, so hmeljarji na Češkem vpeljali rešeto. Pri merjenju se škaf hmelja ne vsuje v koš za hmelj, temveč na rešeto. Kar pade skozi rešeto na rjuho, ki je napeta pod rešetom je dobro obrano, kar ostane hmelja na rešetu, ga mora obiralec ponovno prebrati. Na rešetu ostanejo grozdi kobul in hmeljske vejice z listjem. Pravilno obrane padejo skozi rešeto.

Ta priprava je za obiralce dobro vzgojno sredstvo, da se navadijo lepemu obiranju hmelja. Je pa tudi za hmeljarja-gospodarja zelo koristna iz dveh razlogov:

1. Z rešetanjem hmelja dobi lepo obran hmelj, ki se boljše suši in je v kupu lepši. Hmeljski trgovci nimajo nič več kaj prigovarjati. Za 1 q suhega hmelja je potrebno 170—180 škafov svežega, **slabo obranega** hmelja, nasprotno pa je za 1 q suhega hmelja dovoljno samo 150—160 škafov svežega, **lepo obranega** hmelja. Iz tega sledi, da koliko se povečajo stroški obiranja hmelja pri slabem obiranju. Slabo obran hmelj morajo

trgovci-izvozniki pustiti ponovno prebirati, kar se izvrši v hmeljarnah, predno se hmelj žvepla in preša. Prebiranje suhega hmelja je mnogo dražje in se pri tem iztroši lupulin, kar zopet upliva na kakovost hmelja.

Rešeto za hmelj je postavljeno na dveh križnih nogah, med katerimi je napeta rjuha. Okvir, na katerem je napeto žičnato sito, je 120 cm dolgo in 80 cm široko. Sito je iz pocinkane žice z 2,5 cm velikimi zankami (redko sito!). Nad sitom je lesena roka, ki razgrinja hmelj po celem situ.

Bilo bi dobro, če bi si tudi naši savinjski hmeljarji omislili to rešeto. S tem bi obiranje hmelja postalo mnogo boljše, kar bo dobro uplivalo na kakovost in ceno suhega hmelja, ki bo na kupu mnogo lepši. Skozi sito namreč velike kobule (kravice, norčki) ne padejo in se lahko v hmeljniku, pri tem, ko se prevzema in meri **sveži hmelj, tudi sortira!**

Nabavni stroški tega sita za hmelj so — z ozirom na korist — malenkostni!

v apneni belež (nikdar obratno!) ter ves čas med vlivanjem dobro mešati. Brozgo je treba vedno preizkusiti z belim fenoltaleinovim papirjem. Papir mora postati bledordeč, ker le tedaj je v brozgi pravilna količina apna.

Večkrat tudi slišimo: „Kljub temu, da sem pripravil škropivo natančno po predpisih, je listje ožgano.“ Kaj naj bi bil temu vzrok? Največkrat: voda. Ni namreč vseeno, kakšno vodo uporabljamo za škropivo. Voda iz globokih vodnjakov in studencev je navadno „trda“, ker vsebuje veliko apnenca, po vrhu tega pa še zelo mrzla. Mrzla in „trda“ voda pa sploh ni primerna za škropivo. Apnenasta trda voda ne raztaplja gašenega apna, se seseda na dno v večjih kosmičih ter se ne veže v dovoljni meri z raztopljeno galico. Tako pripravljena brozga ostane kljub točno odmerjeni količini apna in galice „kislá“, kar spoznamo, da bel fenoltaleinov papir, pomočen v tekočino, ostane bel, rdeč lakmusov papir pa rdeč. Četudi smo morda dodali apna toliko, da je brozga že kar svetlomodra, je še vedno kislina modre galice nevezana. Prav isto opazamo, ako je voda premrzla. So pa seveda še drugi vzroki ožiga na listih. Celo sončni žarki morejo povzročiti na listih ožige, saj delujejo skozi vodne kapljice prav tako kot skozi steklene leče. Čim mrzlejša je vodna kapljica, tem dalj časa ne izhlapi in zato dalj časa učinkuje kot leča. Čim mrzlejša je tedaj škropivo in čim prozornejše so kapljice, tem lažje in bolj gotovo liste in plodove osmоди.

Iz navedenega tedaj sledi: **Za škropivo ne uporabljajte mrzle vode iz vodnjakov in studencev, ampak le postano in pogreto. Najboljša je seveda deževnica ter voda iz ribnjakov in luž!**

Sadjarstvo.

Škropimo previdno.

Leopold Paljk.

Pri škropljenju z raznimi škropivi moramo biti dokaj previdni, če nečemo opaliti listja, grozdja in sadja. Vzroki ožigov so namreč dokaj različni. Vsakdo dobro ve, da premočno škropivo opali liste. Mnogi tudi vedo, da je treba rabiti eno in isto škropilno sredstvo v različnih razvojnih dobah rastlinske rasti različno močno. Ta in oni pa morda le ne ve, da so ožigi, povzročeni po škropljenju, zavisni tudi od vremena. Dokazano je, da n. pr. škropljenje z bordoško brozgo mnogo bolj opali listje v vlažnem kot pa v lepem in suhem vremenu. Zato se priporoča škropiti v vlažnem vremenu s šibkejšo raztopino, a zato seveda večkrat. Prav tako so za škropivo občutljivejše hitro rastoče sorte n. pr. jablan od počasno rastočih. Na večjo in manjšo občutljivost za škropivo pa morata vplivati tudi zemeljska vlaga in dušik. Vsakdo tudi ve, da ne smemo škropiti z jeklimi škropivi, n. pr. z raztopino tobačnega izvlečka, v močnem opoldanskem soncu. Vsi pa zopet ne vedo, da ni vseeno, koliko in kakšno apno moramo dodati bordoški brozgi. Največkrat se uporablja gašeno apno. Pri tem se pa dovolj ne upošteva kakovost apna. „Kaj to? Apno je apno!“ misli ta ali oni. In vendar ni

temu tako. Od apna zavisni uspeh, pa tudi neuspeh, ki se pokaže v tem, da je oškropljeno listje na trti ali sadnem drevju ožgano in opaljeno. Ako je bilo premalo apna, je ostala kislina modre galice nevezana in prav ta kislina v škropivu je povzročila opaljenje listov. Brozga je prav tako manj učinkovita in posledice so iste, če vzamemo preveč sveže gašenega apna.

Kako pripravimo pravilno bordoško brozgo, je bilo v našem listu že večkrat opisano. Naj pripomnim le to, da je treba vedno vlivati raztopino modre galice v tankem curku

Vinarstvo in kletarstvo.

Dozoritev ameriških podlag in širša saditev cepljenk na stalno mesto.

Fr. Gombač.

V zadnjem „Kmetovalcu“ od 15. junija t. l. sem na strani 96 in 97 omenil, kakšno veliko vlogo igra in bo igralo pravo izbiranje ameriških podlag, široko sajenje trt ter popolna jesenska dozoritev ameriških podlag in cepljenk. Kdor pazno zasleduje razne vinarske ankete ter tozadevna poročila in debate tudi inozemskih listov, bo videl, kako se to vpraša-

nje v novejšem času povsod natančno upošteva in razmotriva, ter priporoča čim širša saditev radi boljšega uspevanja in lažjega negovanja trt - cepljenk ter boljše dozoritve grozdja in dosledno tudi cepljenkinega lesa, namenjenega za rodnost v naslednjem letu.

Kar se ameriških podlag tiče, sem pripomnil, da glede boljšega uspeha

popolne dozoritve trtnega lesa v matičnjakih, ter bilf ali korenjakov v trtnicah, so prišli **Nemci** (ne kakor je pomotoma menda v tiskarni zamenjano, namreč: **Italijani**) že do tega prepričanja, da so pričeli vzgajati podlage in celo cepljenke za svoje delne potrebe v gorskih krajih Zg. Italije, ter jih potem v Nemčijo prevažati. Pri nas v Jugoslaviji bi se pa morda tako obsežen združni ali banovinski poskus, kje v gorskem Banatu koncentriral in s tem ves potreben pridelek poenostavil z manjšimi celotnimi izdatki.

Isto velja tudi glede izbire nekaj novih splošno priporočljivih žlahtnih trt. Tudi v tem oziru se v novjšem času opaža povsod tendenca, da nikakor ne kaže pridelovati le finejše trtne sorte, ki dajejo le prvovrstna vina, marveč mešano tudi mnogo navadnih nižjih sort, ki rodijo letno mnogo več (2—3 krat več) in se zato cenejše in lažje prodajo.

Tudi bivša avstrijska vlada v dobi ministerskih merodajnih vinarskih faktorjev Portelea, Kurmanna i. dr. so zahtevali in priporočali sajenje le finih žlahtnih trt za pridelovanje le žlahtnih vin (kot rizling, burgundec, traminec, rulandec, silvanec, muškatelec, modra frankinja i. e.) in zato mi ni žal, da sem že takrat, toraj v začetku in sredi prve regeneracije l. 1894. do predvojnega časa zastopal svoje stališče, da naša vinogradska obnova zlasti na bivšem Kranjskem, t. j. na Dolenjskem, v Beli Krajini in na celim Vipavskem mora biti me-

šana, t. j. da se pridelujejo deloma fina pa tudi deloma navadna vina. In to načelo drži in se izpolnjuje z zadovoljstvom še dandanes.

V tem oziru smo v sedanji perijodi na boljšem v toliko, ker po 30 in 40-letnih izkušnjah **dobimo tudi med naravno samo prvovrstno žlahtnimi sortami, tudi manj žlahtne, a še vedno prav dobre in splošno priporočljive sorte**, ki stare navadne kot belino, ranino, zeleniko, okruglino, lipovko ali lipno, lipovščino, klarenco, gnjet, vernač pa tudi navadno kraljevino, trunto, osip, izabelo i. e. prav lahko izpodrinejo.

Kako resno jemljejo n. pr. v Nemčiji z Avstrijo vred ter v Švici vprašanje o bodočem trtnem sortimentu, nam predločuje dovolj ostra debata o splošni vpeljavi žlahtne **sorte Müller-Thurgan, t. j. križanka laškega rizlinga in zelenega silvanca**. Čeprav imajo tam že 15 letne izkušnje s to trto, si niso še na jasnem in se ne morejo vsi merodajni faktorji zediniti, jeli naj se ta trta uvrsti in razmnožuje kot prvovrstna žlahtna ali le kot prvovrstna množinska sorta. Ima pač obe prednosti tudi glede rodovitnosti in močne rašče, je pa bolj pozna sorta in dozori ponekod premalo še oktobra.

In taka prevdarnost in izbira bo potrebna vsekakor tudi pri nas, če hočemo imponirati s svojim vinarstvom in kletarstvom tudi na zunaj izven državne meje. Zemeljska lega in razna podnebja, nudijo pri nas v Jugoslaviji to ugodno prilagodnost.

takó, da poskropimo zemljo najprej z vodo, a nato še z gnojnico. Gnojnice tudi ne polivajmo po rastlinah s škropilnikom, da ne zmočimo listov, ki jih gnojnica ožge. Ker vsebuje gnojnica obilo dušika, ki vpliva zlasti na rastlinsko rast, zalivamo z njo pred vsem tiste rastline, ki jih gojimo zaradi listov n. pr. špinačo, solato, zelje, ohrovt, zeleno itd. Kdor nima gnojnice (n. pr. vrtnarji v mestih) in komur ni všeč zalivati z njo, si pomaga lahko z umetnimi gnojili. Vzame 1—2 g sečnine ali čilskega solitra na liter vode, premeša in že tudi lahko uporablja.

Pletev in okopavanje. Najvažnejše vrtnarsko delo je pletev, saj je plevel na vrtu najhujši sovražnik kulturnim rastlinam, ker jim odjeda hrano in vlago, ter jih ogroža s tem, da jim odvzame prostor, zrak in svetlobo. Zato pa bodi vrtnarjeva poglavitna skrb temeljito zatirati na vrtu plevel s pletvijo, čim se pojavi.

Prav tako je treba zemljo na površju pogosto okopati, da more zrak do korenin. Zemlja se namreč na površini zgosti in strdi, zemeljska skorja v suši močno razpoka in tako more zemeljska vlaga lažje izhlapevati v zrak. Z okopavanjem pa porušimo zlog zemlje in razpoke; zemlja je spet grudičasta in vlaga ne more uhajati v zrak. Čim bolj pritiska suša, tem pogostejše moramo zemljo okopati.

Paradižnike, zelje in ohrovt, grah in fižol, kumare in buče pa prisujemo z zemljo. **Osipanje** omenjenih rastlin je zato važno, ker se lažje tvorijo nove koreninice, ki pospešujejo bujnejšo rast.

S tem pa na vrtu še ni vse opravljeno.

V avgustu razmnožujemo **vrtno jagode**. Zemljo za nov jagodnjak moramo temeljito pripraviti ter močno pognojiti s hlevskim gnojem. Ako pa je zemlja že precej izčrpana, se priporoča potresti še umetna gnojila in sicer po 5 dkg kalijeve soli in prav toliko Thomasove žlindre na kvadratni meter površine (seveda najmanj 14 dni pred saditvijo). Priporočamo sorte: „Nemška Evern“ (zelo zgodnja), „Zmagovalec“ (zori 4—5 dni kasneje), „Eva Macherauch“ in „Brunšviška“ (debeloplodni sorti, finega okusa).

Paradižnikom trebimo redno zalistnike in odrežimo odvišne poganjke. S tem pospešimo, da se plodovi okrepe in prej dozore. Nikoli pa ne odtrgujemo listov, češ, da plod na soncu hitreje in prej dozori. Ta domneva je žal še zelo razširjena med ljudmi, a je povsem napačna.

Vrtnarstvo.

Poletna opravila na vrtu.

Leopold Paljk.

Dan na dan močnejše pripeka poletno sonce in izsušena zemlja kliče vrtnarja k delu. Zalivanje, pletev in okopavanje so zdaj najnujnejša in najpotrebnejša vrtnarjeva opravila.

Zalivanje. Izkušnje so pokazale, da je najboljšje zalivati proti večeru in v mraku, da rastline lahko vsrkavajo vodo ponoči, medtem ko izhlapi pri zjutranjem zalivanju mnogo vode v zrak. Seveda smemo zalivati vedno le s postano in ogreto vodo. Najboljša je deževnica ali pa potočnica ter voda iz luž in jarkov. Mrzla voda iz vodnjakov, studencev in vodovodov silno škoduje vsem nežnim rastlinam, zlasti pa bučnicam (kumaram in bučam) ter paradižnikom. Tem rastlinam zalivajmo tako, da jim ne zmočimo listov. V vrtnarstvu je zalivanje z gnojnico silno važno. Seveda mora-

mo gnojnico z vodo dovolj razredčiti, ker nam premočna rastline ožge in uniči ves pridelek. Gnojnica, s katero zalivamo vrtno rastline, ne sme biti temne barve, ampak toliko razredčena, da je svetla. Goveje odpadke zmešamo v treh delih vode ter mešanico lahko takoj uporabljamo za zalivanje. Kurjeke in kunčji gnoj, ki sta najboljši gnojili za zelenjad, denemo v čeber ali kad, zalijemo s trikratno množino vode in pustimo vsaj 8 dni, da povre. Tudi je treba gnojnico vsak dan dobro premešati.

Kdaj naj gnojimo? Ob deževnem vremenu zalivamo lahko z nerazredčeno gnojnico, ob vedrem vremenu pa jo moramo razredčiti vsaj s polovico vode. Z gnojnico ne smemo nikoli zalivati presušene zemlje, ampak vedno le po dežju ali pa

Listi so vendar želodec in pljuča vsake rastline. Res, da je sonce prvi in poglavitni življenjski pogoj, a samo nikakor ne more ustvariti plodov. Proti koncu avgusta priščipnemo še glavne poganjke, ker bi nam itak vrhni cveti le slabo zarodili, odnosno ne bi plodovi pravočasno dozoreli. Šele v septembru, ko so plodovi že povsem razviti, smemo liste odtrgati, da pridejo bolj na sonce. Paradižnike zalivajmo bolj porredko, a takrat temeljito in le s postano in ogreto vodo. Površno škropljenje nič ne koristi, ampak celo škoduje, ker ohlaja zemljo in pospešuje širjenje glivičnih bolezni: peronospor in plesni.

Preglejte tudi **špargljev nasad** in globoko porežite ter sežgite vse krive in pokvečene brstike, v katerih so ličinke špargljeve muhe. **Kdor** še ni nasada pognojil s hlevskim gnojem, naj več ne odlašaja in to čim prej stori.

Ker potrebujejo **kumare** mnogo vlage, jih moramo v suši redno zalivati, a le s postano vodo. Mrzla voda je namreč strup za kumare. Zalivajmo tako, da ne zmočimo listov. Pod poganjke denimo dračje, da ne leže plodovi na zemlji. Skrbimo, da bodo plodovi v senci, ker so drugače grenki.

Na izpraznjene gredice posadimo še **zelje, kolerabe, solato, endivijo,**

rdečo peso, glavičasti kapus itd. Posejmo **korenček, peteršilj in špinačo** za jesensko in zimsko porabo. Za jesenske setve sta najboljši špinačni sorti „Matador“ in „Univerzal“ z velikimi, debelimi in temnozelenimi listi. **Motovilec** sejemo šele proti koncu avgusta in zasenčimo setev, dokler ne skali. Posejmo še **zimsko redkev, zimsko endivijo, repo, jesenske kolerabe in peso.** Povežimo **poletno endivijo z rafijo** ali pa z gumijastimi trakci, ki si jih lahko sami narežemo iz stare zračne cevi kolesa.

Porežimo **dišavne rastline**, povežimo v šopke in posušimo na zračnem in senčnem prostoru, najbolje na podstrešju. Pognojimo **rabarbaro** z gnojnico in zemljo na okrog pokrijmo z dobro preperelim gnojem. **Čebulo in česen** polomimo, odnosno pomandramo in ko se zelenje popolnoma posuši, spletemo v kite, posušimo in spravimo.

V avgustu tudi lahko razmnožujemo **drobnjak** in sicer tako, da raztrgamo stare rastline v majhne grmičke.

Da, da, tudi v vročem poletnem času ima vesten in priden vrtnar na vrtu polne roke dela, saj je treba vsako izpraznjeno gredico takoj zopet pognojiti, obdelati in posaditi ali pa obsejati.

Živnoreja.

Ensiliranje beljakovinate zelene hrane.

V pozni pomladi že kosimo prvo zeleno hrano, ki je kaj pripravna za ensiliranje. To bomo vedno storili, kadar je spomlad zgodaj nastopila ter je vegetacija zelo napredovala, saj bomo takrat raje hranili s priloščjo, ki smo jo pokosili na obronkih in drugod. Na polju proizvedeno hrano pa bomo ensilirali, saj je ravno ta spomladanska hrana najbolj tečna, ker vsebuje mnogo beljakovin. Ensiliranje takšne hrane pa se mora pravilno izvršiti, ker se ensilaža sicer kaj rada pokvari. Če torej ensiliramo ozimno repico, rž, mešanico rži in grahorice, inkarnatko ali drugo, moramo paziti posebno na sledeče:

Čim smo napolnili ensilažno jamo, moramo odstraniti iz hrane kolikor mogoče hitro ves zrak. Zrak je namreč največji sovražnik ensilaže. Odstranili ga bomo najlažje na ta način, da hrano na slamoreznici razrežemo na 2 cm dolge rezance, pri polnjenju jame hrano dobro zgazimo

in potem pokrijemo in obtežimo z dovolj debelo plastjo ilovice.

Slamoreznica je torej pri ensiliranju neobhodno potrebna. Res je, da je mogoče nekatere rastline ensilirati tudi brez sečkanja, ako se doda kislina. Toda to ne velja za navedene rastline, ker po pravilu treba vsako rastlino, ki je čez 30 cm visoka in vsebuje dosti beljakovin, sečkat. Zato si marsikateri gospodar ne more pripravljati ensilažo, ker nima pripravne slamoreznice. Ročna slamoreznica namreč ne zadostuje, saj se z njo ne morejo razrezati tako velike količine hrane, kot so potrebne za hitro polnjenje ensilažnih jam. Imeti se mora motorno slamoreznico, a nabava te se posameznemu kmetu ne izplača. Zato mnogi gospodarji, ki bi sicer radi sejali v jeseni v večjem obsegu repico, inkarnatko ali ozimno mešanico, tega ne morejo storiti, ker ensilaže ne morejo napraviti, a sušenje v seno se ne izplača. Tako zgube lep postranski

donos svojih polj, saj bi ta polja po košnji še vedno lahko uporabili za katero od glavnih kultur. Pomagati se v tem slučaju dà le tako, če več posestnikov skupaj nabavi motorno slamoreznico, **ali pa če to stori kmetijska podružnica, ki slamoreznico proti odškodnini izposoja.**

Ensilazna jama se mora pokriti z 40 cm debelo plastjo ilovice, ali pa se mora na tanjšo plast ilovice naložiti kamenje ali kakšne druge uteže. Pritisk te plasti na ensilažo mora namreč po preizkusih znašati vsaj 1500 kg na 1 četvorni meter, kar odgovarja 40 cm debeli plasti ilovice. V tem pogledu gospodarji največ greše in vedno v svojo škodo. Seveda se lahko poslužimo tudi posebne stiskalne priprave, katero treba vsakih 8 dni nategniti. Pokrivanje nima samo namen, da zrak iz ensilaže iztisne, temveč mora tudi **preprečiti dostop zunanjemu zraku, ko je hrana dovolj stisnjena.** Zato treba ilovnat plast večkrat pregledati in premazati, ako so nastopile razpoke.

Konzerviranje hrane povzroči mlečna kislina, ki jo proizvajajo posebne bakterije iz sladkorja. Če torej v zeleni hrani ni dovolj sladkorja, kar je vedno slučaj pri rastlinah, ki vsebujejo dosti beljakovin, **moramo hrani dodati sladkor** v obliki melase ali rezancev sladkorne repe. Na 10 prostorninskih metrov ensilaže, kar približno odgovarja 16.000 kg zelene hrane, moramo dodati najmanj 300 kg melase ali rezancev sladkorne repe. Melaso razredčimo z vročo vodo tako močno, da jo zamoremo z vrtno škropilko razdeliti po hrani. Repne rezance pa mešamo med hrano pri polnjenju jame.

Tekočina, ki se s pritiskom ilovice in utežov iztisne iz hrane, se ne sme odstraniti. To je čisti rastlinski sok, ki je zelo hranljiv. Če izstopi ta sok skozi ilovico na površino, potem smo dosegli najboljši način sprečavanja dostopa zunanjemu zraku in škodljivih bakterij v ensilažo. Nastopiti mora torej ista pojava, ki jo opazujemo pri kisanju zelja ali repe v kadeh. Seveda se iztisnjeni sok pohrani skupno z ensilažo, ali pa se pomešan z vodo ponudi živini kot pijača. **Sok pa se ne sme uporabiti, ako se je ensiliralo z dodajanjem kisline.**

Vsa spomladi pokošena mlada hrana vsebuje do 90% vode in le okoli 10% suhe tvarine. Da se prepreči prekomerno puščanje vode pri ensiliranju, se priporoča, **da se jo pred ensiliranjem pusti dobro oveniti.**

Konjereja.**Pripovedovanje izkušenega konjerejca Antona Slaviča iz Grab o vzreji svojih konj.**

Sestavil A. D. Dimitrijevič.

(Konec.)

X. Vzreja žrebeta po enem letu starosti.

Dne 2. marca 1922. je Pavlina dopolnila eno leto. Bila je lepa, stasita, dobro hranjena, ne mastna in enakomerno razvita. Bližal se je čas paše. Prehod od suhe krme na zeleno sem izvršil stopnjema in zmanjšal porcijo ovsa. Pavlina se je celo poletje do konca septembra pasla. Brez paše je nemogoče vzgojiti stasitega in krepkega konja. Če se žrebe giblje na pašniku, razvije svoje mišice in kosti, vsled česar se razvijejo tudi močne noge in pravilne oblike telesa. Žrebe, ki je zraslo v hlevu, dobi nepravilno držanje okončin, viseč hrbet, ozka prsa in nepravilno obliko kopita. V poletnem času, ko je žrebica bila na paši, sem ji dajal le 2 kg ovsa na dan. Sredi septembra sem zopet stopnjema navajal žrebico od trave na seno in nekoliko povečal količino ovsa. Tako je žrebica dovršila poldrugo leto. V tem času se žrebe pri obilni krmi dobro razvije, toda še vedno ni pripravno za delo. Šele pri starosti 2½ let ga je mogoče vpreči v lahek voziček.

Pavlinu sem krnil in napajal kakor prej — trikrat na dan, toda z majhno spremembo glede količine krme. Oves sem ji dajal trikrat na dan: zjutraj, opoldan in zvečer po 800 gramov, sena pa kolikor ga je hotela.

Sčasoma sem pričel navajati Pavlino k brzdi in vpregi. Imel sem debele in gladke brzde, ki sem jih previdno stiskal Pavlini v usta in privezal k uzdi. Z brzdo v ustih je ostala žrebica vsak dan dve uri in se na njo končno tako navadila, da sem jo z njo lahko vodil po dvorišču. Sčasoma sem dal na njo tudi lahek star komat in v tej vpregi je Pavlina stala na svojem prostoru dve uri na dan in se je tega zelo hitro navadila. V jeseni sem peljal Pavlino h kovaču, ki ji je očistil kopita in jim dal pravilno obliko. Na nego kopit je treba vedno paziti. Že od časa ločitve žrebeta od matere moramo čistiti kopita vsak mesec, ker sicer na mehki nastilju prehitro rastejo in navzamejo v obliko ladje. Od tega se upognejo še mehki bicliji in kolena. Kadar se žrebetu kopita čistijo, moramo vzdigniti nogo, potrkati s palčko po kopitu

in izčistiti tudi blato, ki se je nabralo pod kopitom. Paziti treba, da ne pride do gnitja žabice, vsled česar postane kopito ozko. Od močno zraslih kopit postanejo zadnje noge sabljaste in bodo pozneje šle narazen kot pri kravi, kolena pa se bodo približala. Na prednjih nogah pa postanejo bicliji krivi in nazaj vpognjeni, kot pri telečjih kolenih.

XI. Kako sem učil Pavlino voziti?

V mesecu decembru sem povečal Pavlini količino ovsa, tako, da ga je dobivala 3½ kg na dan. Dal sem na njo komat in vzel dolge vajeti, jih privezal na brzdo, se postavil za žrebico in jo vadal na vajetih v različnih obratih. Čez en mesec se je Pavlina na to popolnoma privadila. Potem sem jo od strani privezal k vpreženi materi, da bi tako spoznala ropot in škripanje voza. Ko se je Pavlina tudi na to privadila, sem jo vpregel z materjo v lahek voz. Sam sem sedel na voz, hlapec pa je žrebico prijel za uzdo in jo popeljal z mesta. Že iz prva je Pavlina šla mirno. Ko sem odpregel, sem jo pobožal, vodil nekaj časa po dvorišču in jo nato peljal v hlev. S takimi vožnjami sem nadaljeval do spomladi vsak drugi dan, toda ne več kot pol ure. Drugega marca 1923. je Pavlina dopolnila drugo leto. V času spomladanskega poljskega dela sem jo že vpregal v lahko brano in počasi z njo vlačil. Večji del poletja pa je Pavlina zopet prebila na travniku. Vendar sem jo dvakrat na teden vpregel v lahek voz in počasi z njo vozil 1 do 2 km daleč.

XII. Konjska razstava.

V jeseni leta 1923. so bile priprave za konjsko razstavo. Odločil sem se, da na to razstavo popeljem svojo Pavlino. Pred tem sem jo dal podkovati na prednje noge. Kovač se je čudil, kako je bila kobilica pri kovanju mirna. Razstava je bila zelo zanimiva; Pavlina je stala v skupini dvoletnih konj. Vsakega konja je pregledala komisija. Proti večeru je bilo razglašeno, da je Pavlina dobila prvo premijo. Takšne nagrade nisem pričakoval, zato sem bil zelo vesel in od tega dne sem Pavlino še bolj vzljubil. Po razstavi sem dajal Pav-

lini vsak dan 2½ in do 3½ kg ovsa, kakršno je pač bilo delo, ki ga je izvrševala. Sena sem ji dajal približno 8 kg dnevno. Vožnjo sem stopnjema povečeval. Pozimi sem jo navadil voziti majhne tovore, proti koncu zime pa se je Pavlina že popolnoma privadila na razna lažja dela. Pri tem je pokazala pravilen in enakomeren korak ter moč pri delu. 2. marca 1924. je Pavlina dočakala tretje leto. Imela je 162 cm višine, bila je krasno razvita, stala je na trpežnih nogah in se odlikovala s pametjo in mirnim temperamentom. Imel sem zanj mnogo kupcev, toda odločil sem, da jo bom imel za plemo.

Kot mati se je Pavlina pokazala zelo plodna. Kakršen je bil žrebec, takšna so bila žrebeta. Smelo trdim, da sta Pavlina in njena mati Erna zagotovili uspeh mojemu gospodarstvu in bodočnost mojih otrok. Res je, da sem vložil mnogo truda in imel precejšnje izdatke, zato pa sem vzgajal konje, ki so bili v vsem pripravi za vožnjo, poljsko delo in tekme.

Vsem sobratom konjerejcem priporočam, da posvetijo največjo pozornost na izbor žrebca, dobro krmljenje brejih kobil in žrebet v prvem letu njihovega življenja, kakor tudi na razumno postrežbo. Mnogi že mislijo, da če sta bila dobra kobila in žrebec, da bodo odlični tudi potomci. Vendar dober konj se vzredi samo iz žrebeta, katero se je že v prvi mladosti začelo pravilno oskrbovati. Moj oče je navajal mnogo primerov iz svojega izkustva, kako so se konji, ki po svojem izvoru niso obetali nič posebnega, pri dobri in pravilni postrežbi v mladosti razvili ne samo v pripravne, temveč celo v odlične konje. Le z ljubeznijo do dela, resnostjo in vztrajnostjo kot tudi s čitanjem koristnih knjig ter pogostim občevarjem z agronomom, veterinarjem in ostalimi strokovnjaki, more vsak konjerejec doseči uspehe. Vedno treba pomisliti, da konja ne izboljša toliko pasma, kolikor vzgoja in krmljenje. Tri leta staro odnegovano žrebe bo vsak, ki konja rabi in ima smisel za konjerejo, rajši kupil in rad bo za njega plačal mnogo več, kot pa za konja iste starosti, a slabo oskrbovanega. Zato napreden konjerejec svoje konje vedno lahko dobičkanosno proda.

Tako je zaključil svoje pripovedovanje stari in izkušeni konjerejec Anton Slavič iz Grab.

Perutninarstvo.**Odbira piščancev.**

Gerdol Ivan.

Odbira je podlaga vsake reje in temelj donosnega gospodarstva in brez nje tudi naša kokošjereja ne bo prišla na zeleno vejo. Odbira, ki začne pri jajcu, ne sme tukaj tudi nehati, ampak izvajati se mora ves čas, dokler je kokoš pri hiši. Ne zadostuje nabaviti si valilna jajca prvovrstnih nesnic in prepustiti nato ves nadaljnji razvoj naravi sami, ampak poseči moramo od časa do časa tudi sami vmes ter si z odbiro vzrediti naraščaj krepkega telesnega ustroja, ki bo sposoben s svojo odpornostjo premagati vse in nam prinašati tudi dobiček.

Že tekom valjenja skrbi narava sama, da izloči popolne slabiče, kajti kar je bilo slabotnega, nesposobnega za življenje, se je v jajcu zadušilo, ali se sploh ni razvilo. Zagledalo je beli dan le ono, kar je imelo vse pogoje za življenje. Toda tudi ti slednji niso vsi dovolj odporni in že prvi teden pogine oni odstotek, ki ni kos težkočam življenja.

Mati narava že dobro odbira, toda vedno se ji ne posreči izločiti vse slabiče in precj je takih, ki vztrajno kljubujejo vsem neprilikam ter se ohranijo pri življenju, seveda le na škodo svoje lastne telesne teže. To so oni slabiči, ki kljub izdatnemu krmljenju zaostajajo v rašči, se pa tekom časa toliko opomorejo, da jih od ostale kure ne ločimo. Od teh rejec nima nobenega dobička, ker so to najslabše nesnice in vrh tega še nositeljice bolezenskih kali.

Rejec, kateremu glavni smoter je dobiček, ne sme prepustiti odbiro naravi sami, ampak bo tudi sam posegel vmes ter odstranil vse, kar ne kaže, da bo v reji donášalo koristi.

V tem času so piščanci izvaljeni marca, aprila in maja meseca že precej veliki, toda neredko opazimo, da nekateri marčni piščanci niso nič večji od majskih in da so aprilski prerastli že nekatere marčne. To so ravno oni slabiči, katere narava ni izločila, zato je v lastnem interesu, da to napravimo sami. Marsikateremu se bo zdelo škoda uničiti par mesecev starega piščanca, posebno še če je to jarkica. Pomisliti moramo, da bo jarkica iz tega slabiča začela nesti šele pozno spomladi, se bo poleti do pozne jeseni golila, pozimi pa samo žrla. Končni rezultat bo le velika izguba, izražena v številkah, ki zna doseči v tem času tudi nad 30 din, medtem ko je dvomesečni piščanec

porabil krme kvečjemu za 6 din. Že to dejstvo nas opravičuje, da pri odbiri ne smemo biti prizanesljivi.

Ako nam ni toliko do krme, posebno v poletnem času, ko si jo perutnina večidel sama poišče, in je smrti namenjeni piščanec še nesposoben, da bi se z njim gospodinja ukvarjala v kuhinji, pustimo slabiče še nadalje koračati z ostalo perutnino po dvorišču in okolici, **toda zaznamovati jih moramo.**

Vsako gnezdo posebe pregledamo, slabičem natakemo na noge barvaste celuloidne obročke, ki jih za par kron dobimo pri Kmetijski družbi v

Čebelarstvo.**Začetnikom.**

Dr. M. Podgornik.

Po večletnem presledku je bil letošnji junijski donos medu zopet boljši. To bo dalo nekaterim čebelarjem pobudo za razširjenje čebelarstva, nečebelarjem pa poguma za pričetek.

Vendar pa so nas zlasti zadnja leta učila, da se dajo čebelarstva v Sloveniji vzdrževati le z velikimi težavami in žrtvami. Za šušmarje je pri nas gotovo najmanj prostora. Pa tudi najbolj podkovani čebelar ostane za dolga leta le učenec, čebele pa zahtevajo od nas toliko nege in paznje kot jo mora posvečati skrbna mati svojemu dojenčku.

Prvi predpogoj za uspeh v čebelarstvu je zadostna paša. V kolikor je doma primanjkuje, jo more nadomeščati le smotreno prevažanje v pašo, kar pa zahteva denarja, posebnih naprav in dosti truda.

Druga potrebna podlaga pa je čebelarjeva sposobnost, telesna, umna in gmotna. Imeti mora dovolj odpornosti, vztrajnosti, vestnosti, bistro oko in dar opazovanja. Razpolagati mora tudi z zadostnim prostim časom in to baš za tiste ure in dobe, kadar to zahtevajo čebele, tako podnevi in ponoči (prevažanje). Najmanjša zamuda lahko upropasti panj in vse čebelarstvo, pomislimo le, rojenje, vzrejo matic, sortiranje medu in drugo. Skoro neobhodno potrebna je čebelarju tudi vsaj do neke mere mizarska sposobnost in spretnost.

Za postavitev čebelnjaka mora biti predvsem že mesto skrbno izbrano: ne na vrhu hriba ali na prepihu in proti mrzlemu vetru, temveč čim bolj v zatišju. Ne preblizu velikih voda. Ne ves dan proti solncu, pa tudi

Ljubljani, Novi trg št. 3, ter pustimo piščance, da se še nekoliko odebelijo. V slučaju potrebe in ko je na njih kosteh že nekaj mesa, bo gospodinja brez vseh skrbi pograbila najtolstega **zaznamovanega** piščanca, mu nastavila na vrat nož ter s tem izvršila dve dobri deli in sicer **odbiro** ter okusno pečenko.

Na ta način izločimo vse ono, kar ne spada v dobičkanosno kurjerejo. V jeseni bomo imeli le zdrave in lepo razvite jarkice, ki nam bodo pridno nesle, med letom pa za silo tudi piščance, ki niso pač prvovrstni, toda prihranijo nam že marsikaterega „kovača“ za nad mero drago goveje meso in postanejo v roki spretne gospodinjne prav dober priboljšek k skromni vsakdanji hrani.

ne brez solnca. — Čebelnjak bodi dovolj prostoren in visok: zadaj za panji naj bo v njem prostora vsaj še za dober meter širine, visok pa mora biti toliko, da stoji čebelar pri delu vedno lahko pokoncu. V zadnji steni mora biti na vsaka 2 metra dolžine vsaj po eno pol metra visoko in široko okno, po možnosti zamreženo in opremljeno z begalnicami. — Nikakor naj se ne postavljajo po stari razvadi več kot dve vrsti panjev druga na drugo. Spodnja vrsta panjev stoji najbolje približno pol metra nad tlemi. Na sprednji strani naj ima čebelnjak strešni širok napušč (z žlebom), za 1 meter širine je komaj zadostno.

Kot panj se je pri nas najbolj obnesel A. Ž.-panj (Alberti-Žnideršičev panj), ki je opisan v Žnideršičevi knjigi „Naš panj“. K najnujnejši opremlitvi vsakega panja spadajo tudi slamnice (blazine), pitalnik in zapah za žrelo. Zelo koristne naprave panja samega pa so tudi veranda, pokončna pregrada plodišča in gradbeni okvir v oknu plodišča. Razen tega morajo biti v vsakem čebelarstvu na razpolago in vedno pri roki: koza za postavljanje satov, sipalnik za ometanje čebel, strgulja za snaženje panja, gosja peresa za ometanje čebel, kadilna naprava in čebelarska kapa z rokavicami. Trčalnica z enim redkejšim in gostim cedilom ter posoda za kuho voska iz voščin mora ta istotako biti na razpolago.

Svoje začetno znanje črpa začetnik navadno iz opazovanja dela drugih čebelarjev. Nujno pa ga mora izpopolniti s pomočjo čtiva (Jugova in Žnideršičeva knjiga, čebelarsko ča-

sopisje) ter z udeležbo na predavanjih in sestankih čebelarjev. Neobhodno potrebno pa je tudi vsakemu čebelarju, da pristopi kot član k strokovni organizaciji (Slov. čebelarsko društvo v Ljubljani, Čebelarska dru-

žina, zadruga z o. z. v Ljubljani, Železničarska čebelarska zadruga v Ljubljani). Malenkostni izdatki za članarino odtehtajo stokrat koristi, ki jih imajo člani od pripadnosti k taki organizaciji.

Kmečki pravnik.

Stroški v pravdah.

Dr. Srečko Goljar.

(Konec.)

Končni izrek o stroških.

Kadar sodišče smatra, da je pravda dozorela, konča razpravljanje in ali v ustmeni ali pismeni sodbi odnošno sklepu izreče, kdo je plačnik stroškov. Če se tožnikov zahtevek popolnoma zavrne in ni uporabljen noben izjemni predpis, se tudi izreče, da mora tožencu povrni vse stroške. Stroški morajo biti določeni po znesku in zanje odrejen rok, v katerem so plačljivi, običajno 15 dni po pravnomočnosti dotične odločbe.

Stranke morajo seznam stroškov predložiti ob koncu razprave, sicer niso upoštevani.

Stroški v pritožbenih instancah.

Le pravdne stvari do vrednosti din 500.— je smatrati za take, v katerih odloča sodišče prve stopnje dokončno, ker so razlogi za pritožbo na drugo stopnjo zelo omejeni.

V stvareh z vrednostjo nad din 500 pa teh omejitev ni. Ako zmaga v drugi stopnji ista stranka, se položaj glede stroškov ne spremeni, le več jih je. Če pa v drugi stopnji zmaga stranka, ki je preje podlegla, se spremeni tudi izrek o stroških. Kjer je dopustna še tretja stopnja, pa seveda lahko še ta sprevrže obe prejšnji sodbi in v takem primeru nanovo odloči o vseh stroških celotne pravde na korist one stranke, ki končno zmaga.

Stroški lastnega zastopnika.

Pravijo, da tudi tisti pravdo izgubi, ki jo dobi. Ponavadi mora stranka svojemu zastopniku plačati nekaj stroškov več, kakor je naloženo premaganemu nasprotniku. Če od nasprotnika ni ničesar dobiti, seveda vse. Najhuje je prizadet, kdor mora plačati i svojega zastopnika i nasprotnikovega. Takrat se ogorčeno razpravlja, kdo je kriv, da se je pravda izgubila, mnogi se protivijo vsakemu plačilu. Z lastnim zastopnikom se je vnaprej težko zmeniti, koliko bo zahteval, ker niso nikoli točno znane postavke, od katerih zavisi končna višina stroškov. Najbolje je vendar se sporazumeti, če pa se račun kaže pretiran, predlagati sodno

odmero v izvenspornem postopku. Taka odmera se ne more več zahtevati, če je zastopnik že vložil tožbo. Seveda ima tudi zastopnik pravico, predlagati odmero in lahko nato odmerjeni znesek iztoži.

Zaključek.

Vsak mora dobro premisliti, predno se spusti v pravdo, bodisi, da toži ali da se ima braniti v zadevi, kjer mu je precej znano, da ne more uspeti. Poleg stroškov rode pravde sovražstvo, škodoželjnost, povzročajo nove tožbe, prepire in celo uboje. Marsikdo je že zbog pravdarske nagnjenosti zapravil vse. Toda s tem ni rečeno, da se ne bi uveljavljali pravični zahtevki, ali da se ne bi upirali krivičnim zahtevkom. Zato so že od človeškega pamčenja ustanovljena vsaki posebni dobi primerna sodišča, ki rešujejo spore.

Za natančnejše razumevanje tukaj le okvirno narisanih vprašanj bo potreben še pouk o sodnih taksah (kolekih) in odvetniških računih, ki ga bomo podali v prihodnjih številkah.

Poziv članom in podružnicam.

Skupna nabava umetnih gnojil je bila že od nekdanj naloge naše organizacije, s katero si je kmet mnogo izdatkov prihranil. Pod vplivom gospodarske stiske je kmet opustil uporabo umetnih gnojil, začel pa jih je zadnji čas zopet v večji množini uporabljati, ker je pač spoznal, da ima od tega dobiček. Dokler je bilo — radi pičlega odjema — težko organizirati skupno dobavo, ker se je moralo radi izkoriščanja ugodnosti vagonov pošiljatev zbrati vsaj za 10.000 kg naročil, je to po novi železniški tarifi v toliko olajšano, ker ta predvideva tudi pol vagonse pošiljateve. Upoštevajoč možnost živahnijšega odjema in s tem zmanjšanja režijskih stroškov, je tudi Kmet. družba znižala ceno nekaterim gnojilom za skupne nabave podružnic. Radi tega se naj člani obra-

čajo na podružnice radi naročil za umetna gnojila, a podružnice pozivamo, da tej svoji statutarni nalogi posvetijo vso pažnjo in sedaj, ko so se prilike izmenjale, zopet delujejo tako kot nekdanj v prid članstva. Vsa potrebna pojasnila in navodila daje vsako naše skladišče ali pa Centrala v Ljubljani.

Tržno poročilo.

Uradnega poročila, koliko bo dala letošnja žetev, še ministrstvo za kmetijstvo ni izdalo. Po časopisih čitamo razne cennice, za katere ne vemo, koliko jim smemo verjeti. Tako naj bi produkcija pšenice letos dosegla okoli 250.000 vagonov ali okoli 8 stotov povprečno na oral; po drugih cennicah tudi več. Če bi se to uresničilo, bi mogli izvoziti 40—45.000 vagonov. Tudi kakovost naj bi bila letos zadovoljiva, ker je bilo vreme v času dozorevanja primerno za polnjenje zrn.

Pšenica je letos povsod po svetu dobro obrodila in ker je posejano več kot lani, proizvelo se je bo dosti čez potrebo. Zato je cena na svetovnem trgu zelo nazadovala. Da to nazadovanje ni vplivalo v toliko meri tudi na naš trg, je pripisati okolnosti, da smo lani izvozili več kot bi smeli in da je radi tega nastopilo v naši državi precejšnje pomanjkanje stare pšenice. Cene za novo pšenico še niso ustaljene in vse čaka, kakšno ceno bo odredil Prizad. Ker pa še nismo nikomur nič prodali, bo tudi Prizad težko odredil ceno. Kot vedno pridejo kot kupci v poštev Nemčija, Čehoslovaška, Italija in Švica. Zadnje čase pa se sliši, da bosta pri nas nakupovali tudi Francija in Anglija, ki se bore za gospodarsko nadvlado v Podunavju.

Stara pšenica stane din 220—225, a nova din 160—170 fco vagon nakladalna postaja.

Tudi poročila o stanju koruze so prav ugodna, ker je zadnji dež koristno uplival. Pričakuje se izvozni višek.

Cene so skoraj neizpremenjene in sicer din 118 za promptno blago, za poznejše dobave pa nekaj dražje.

Moke je na trgu malo in kupuje se le najpotrebnejše. Pekovska moka stane din 330, merkantilna 310—315 fco nakladalna postaja. Nekaj zaključkov je tudi že napravljeno za moko iz nove pšenice po ceni od din 280.

Otrobov na trgu skoraj ni in kar jih je so dragi, tako da so kupci zelo vzdržljivi. Cena jim je din 104 za 100 kg, novi za poznejšo dobavo din 93.

Ječmen je dobro obrodil in se prodaja po din 130—140 fco nakladalna postaja.

Oves, četudi še ni požet, že ima svojo ceno in sicer din 135—145 za dobavo v juliju in din 130 za dobavo september-december.

Jabolka: Točnih poročil o izgledih še nimamo. Splošno je malo zgodnih in jesenskih jabolok, ker je cvetje trpelo vsled mraza, srednje dobra letina pa bo v zimskih sortah. Predeli, ki so lani imeli dobro sadno letino, letos sadja nimajo ali prav malo. Cenitve sadne letine bi bile sedaj še prezgodne, ker je do obiranja še dolgo.

Večina evropskih držav letos ne pričakuje dosti jabolok, le Romunija ima baje odlično sadno letino. Zato bo povpraševanje po jabolkih prav živahno in sadjerejci dobro store, če ne prodajo sadje takoj prvemu kupcu, ki se pojavi. Kmetijska družba bo tudi letos jabolka nakupovala preko svojih skladišč, posebno preko mariborskega, ki je bližje sadnim okolišem, kjer je sadje obrodilo. Članom priporočamo, da se radi prodaje sadja obrnejo na skladišče v Mariboru.

Zdravilna zelišča: Če se potuje po vaseh, pada v oči, koliko naravnega bogastva ostane neizkoriščeno, ker se ne nabirajo razna zdravilna zelišča. Tako so n. pr. naši gozdovi spomladi polni šmarnice, od katere treba nabirati list, ali pa prvenca (Waldmajster) od katerega se nabira cela rastlina s cvetom. V mnogih vinogradih bi se pred drugo kopjo mogel nabirati lapuhov list, ki včasih cel vinograd prekrije. Ravno tako se tega listja mnogo najde na železniških nasipih. V mnogih krajih ljudje ne vedo, da se lahko za robidovo, malino in borovnice listje precej denarja dobi. Dobro se plača razno cvetje, kot lapuhovo, arnikovo, ranjakovo, lipovo itd. Če bi vse to prirodno bogastvo zbirali in vnovčili, bi to bila lahko lepa pomoč revnejšim slojem na kmetih. Tako je n. pr. samo Kmetijska družba v letu 1935, skoro za čez 1

milijon dinarjev nakupila zelišč in jih izvozila v inozemstvo. Kdor se za nabiranje zelišč zanima, naj prvo prouči, kaj se vse v njegovem kraju more dobiti, potem pa naj piše Kmetijski družbi, da mu pove, kaj naj nabira.

Živina: Cene so nestalne in deloma nazadujejo, ker tudi inozemski trgi niso v poletnem času veliki kupci. V avgustu se bo začel živahnejši izvoz goved in svinj v Nemčijo, če ne bo prišlo spet kaj vmes. Izvoz v Italijo še ni urejen, a otežuje ga najbolj dejstvo, da morajo prodajalci mesece čakati na plačilo v kliringu.

Cene so sledeče: voli I. a din 4.50—5.75, II. a 3.50—4.75, III. din 3.50, plemenski din 4.50—6; biki za klanje din 3.50—4.50; krave debele 4.10—5.25, klobasarice din 2.50 do 3.50, plemenske din 3.50—4.50, molzne 4—5.25; teleta 5.50—6.50, junci in telice po 4—5.50 za kg. **Svinje** so dosegle na mariborskem trgu: 5—6 tednov din 90—120, 7 do 9 tednov 130—160, 3—4 mesece 175—290, 5—7 mesecev 400—430, 8—10 mesecev 440 do 500 din. Kilogram žive teže stane 6.50 do 8, mrtve teže pa 8—11.75 din. Na pluj-skem sejmu so bili pršutarji po din 7.25 do 7.50, plemenske po din 6.50—7. Drugod so svinje dražje ali cenejše, kolikor je pač blaga na razpolago in povpraševanje po njem.

Društvene vesti.

Vabilo

na V. redni občni zbor Kmetijske družbe
r. z. z o. z. v Ljubljani,

ki bo v nedeljo dne 7. avgusta 1938 ob 9. uri 30 minut v zadr. prostorih Novi trg 3.

Spored občnega zbora:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo predsedstva in predložitev zaključnih računov za leto 1937.
3. Čitanje revizijskega poročila Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Odobritev in sklepanje o poročilu in računskem zaključku za leto 1937.
6. Obravnava in sklepanje o predlogih glavnega odbora in podružnic.
7. Slučajnosti.

Pripomba:

1. Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, bo čez pol ure drugi občni zbor v istih prostorih in z istim dnevnim redom, ki sklepa v smislu § 25 pravil brez ozira na število delegatov.

2. Delegati se pri vstopu na občni zbor legitimirajo s člansko izkaznico in poverilnico, ki jim jo izda načelstvo podružnice.

V Ljubljani, dne 30. junija 1938.

Predsednik:

Ravnatelj:

O. Detela l. r.

Ing. B. Ferlinc l. r.

Vabilo

k letnim občnim zborom podružnic Kmetijske družbe v Ljubljani, r. z. z o. z.

Dne 24. julija 1938:

Podružnica: Zg. Poljskava ob 9. uri pri Josipu.

Dne 31. julija 1938:

Podružnice: Planina pri Sevnici po rani maši v nar. šoli; Šoštanj po prvi maši v Slomškovem domu; Sv. Križ pri Litiji ob 15. uri v stari šoli.

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

$\frac{1}{12}$ strani = Din 50 + Din 3⁰⁰ — ogl. takse
 $\frac{1}{10}$ " = " 100 + " 7⁵⁰ " "
 $\frac{1}{8}$ " = " 150 + " 7⁵⁰ " "

$\frac{1}{8}$ strani = Din 200 + Din 15⁰⁰ — ogl. takse
 $\frac{1}{4}$ " = " 400 + " 30⁰⁰ " "
 $\frac{1}{2}$ " = " 800 + " 30⁰⁰ " "

1 cela stran = Din 1600⁰⁰ + Din 60⁰⁰ —
ogl. takse
(26 × 20 cm = 520 cm).

Priloge listu se računajo za vsakih 1000 komadov 100 Din.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, vsaka beseda 50 par, najmanj 10 Din in 3 Din ogl. taksa.

Upravništvo ne prevzame posredovanja.

Vsakega 12. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodno število.

Prodajam dva konja

„Simelna“ lipicanca v starosti 6—7 let; eno kravo dobro molzno z dojkami in tri mlade biki prvovrstnih molznice in potomstva, dobro razvitih v starosti en in pol do dveh let. Na prodaj imam tudi večjo množino ladijskega poda iz mehkega lesa. Poizve se pri g. Josip Lenarčiču na Verdu, pošta Vrhnika. 47

84 koles

najboljših znamk, še prav malo rabljenih in več šivalnih strojev Singer, Pfaff in drugih, ki tudi štikajo, ter 60 otroških vozičkov najmodernejših, športnih in globokih, po izredno nizkih cenah na prodaj pri „PROMET“ Ljubljana, nasproti Križanske cerkve.

Razstreljivo za kamnolome

kamniktit, vžigalne vrvice, kapice, smodnik, lovske potrebščine dobite v konces. trgovini L. Fürsager, Radovljica. 11

Perutnino in jajca

kupuje stalno vsako množino: Perutninarstvo „Niko“, St. Vid nad Ljubljano. 36

Kolesa

najnovejši letošnji modeli v največji izbiri že od Din 550⁰⁰ naprej. Nova trgovina, Ljubljana, Tyrševa cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze). 43

Vsaka družina

lahko zasluži nad Din 1000.— mesečno doma. Potreben mali kapital. Pišite na „ANOS“, Maribor, Orožnova 6. Priložite znamke. 30

Žitočistilnik

ima na prodaj Kmetijska podružnica Barje pri Ljubljani. Vse informacije se dobijo pri načelniku Vidmarju (vulgo Mokarju), Izanska cesta 282. 52

Kravar

dobro molzač, samski, se sprejme v stalno službo. Graščina Anders, Murska Sobota. 51

Kravar

samski, dobro izvežban, dobi službo. Ponudbe poslati na: Oskrbništvo graščine Neukloster, pošta Sv. Peter v Savinjski dolini. 50

Lepega žrebca

3 in pol meseca starega, madžarskih staršev, prodaja Jurij Ocvirk, v Prekopi, pošta: Vransko. 49

Oskrbnik

absol. kmet. šole, odličnih zmožnosti išče stalno na meščenju na veleposestvu. Dopise na upravo „Kmetovalca“ pod: „Samski“ štev. 48. 48

Ekonom - oskrbnik

samostojen v upravljanju poslov v vseh gospodarskih panogah, samski, popolnoma trezen, več nemščine in pisarniških poslov, želi premeniti službo 1. septembra. Ceni. ponudbe na upravo „Kmetovalca“ pod „Oskrbnik“ štev. 43. 43

Vinske sode

vseh velikosti, kadi in gnojnice sode (laite) prebarvane s karbolinom z razpršilnikom, izdeluje po najnižjih cenah Jože Čizman, Tacen 74, pošta St. Vid nad Ljubljano. 13

Vinogradniki in sadjarji! Nobeno škropljenje brez

„Višegrad koloidalne smole“

bo geslo naprednega vinogradnika in sadjarja.

„Višegrad koloidalno smolo“ ne spere dež niti rosa, zadržuje škropivo na listju in ojačuje učinek.

„Višegrad koloidalno smolo“ se da daja modri galici, tobačnemu izvlečku, drevesnemu karbolineju, preparatim arsena, žveplu itd.

Spomnite se Vaših brezuspešnih škropljenj 1937. leta. Vpoštevajte, da Vam nudimo sredstvo za samopomoč, katero Vam prihrani denar in delo, ter obvaruje vinograde in sadovnjake pred uničenjem vsled deževnega vremena.

Sredstvo je preizkušeno in odobreno od ministrstva poljoprivrede.

Poslužite se brezplačnih nasvetov in navodil naše tvornice:

„VIŠEGRAD“ d. d., pošta: Dobrun (Drinska banovina).

Oglasujte
v „Kmetovalcu“!

SAMOBRIVCE

vseh slojev pozivamo, da nam sporoče svoj točen naslov, nakar sledi brezplačna poštna pošiljka. Dopise nasloviti na

„Konbinos“, Maribor,
poštni predal št. 70

Ajda

gnojena z nitrofoskalom-III (na lažji zemlji) oziroma gnojena z nitrofosom (na težji zemlji) da razmeroma boljše zrno in močnejšo slamo od enostransko gnojene ajde. S popolnim gnojenjem dosežemo 20-30% boljše žetev. Na 1 katastralno jutro 150 kg gnojila.

Strniščna repa

gnojena z nitrofoskalom-I da dvakratni pridelek od negnojene! Na 1 katastralno jutro 200 kg gnojila.

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Telefon:
št. 28-47

v Ljubljani

Brzjavljeno:
„Kmetiskidom“

reg. zadr. z neomejeno zavezo

Tavčarjeva ulica 1

Račun Poštne hranilnice št. 14.257
Račun pri Narodni banki.

Nove vloge

vsak čas razpoložljive obrestuje po

4% do 5%

Za vse vloge nudi popolno varnost.

Otvorja tekoče račune.

Eskontuje menice.

Daje kratkoročna posojila.

Izvršuje ostale denarne posle.

ZAUPAJTE DENAR

DOMAČEMU ZAVODU!

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d. Hrastnik

„Hrastniško klajno apno“

Jamčimo, da vsebuje najfineje zmleto hrastniško klajno apno 60% ogljikovo-kislega apna, 10% fosforne kisline in 5% živinske soli. — V promet se stavlja samo v plombiranih originalnih vrečah po 50 kg.

Naroča se pri

Kmetijski družbi, r. z. z o. z., Ljubljana in pri njenih podružnicah.

J. Blasnik nasl.

Univerzitetna tiskarna

LITOGRAFIJA, OFFSETTISK, KARTONAŽA
ZALOŽNIŠTVO VELIKE PRATIKE
VREČICE ZA SEMENA

Ljubljana, Breg 10-12

USTANOV.
LETA 1828

Najstarejši grafični zavod Jugoslavije
izvršuje vse tiskovine solidno in poceni

»SLAVIJA«

jugoslovanska zavarovalna banka d. d. v Ljubljani

Zavarovanja: požar, vlom, šipe, nesreče na potovanju, zakonita odgovornost, transport, razna zavarovanja avtomobilov, na življenje, posmrtnine itd., prevzame po ugodnih pogojih.

Centrala v Ljubljani

Gosposka ulica 12. Telefon 21-76 in 22-76.

Najuspešnejše sredstvo za rejo
domače živine je brezdvomno

MASTIN

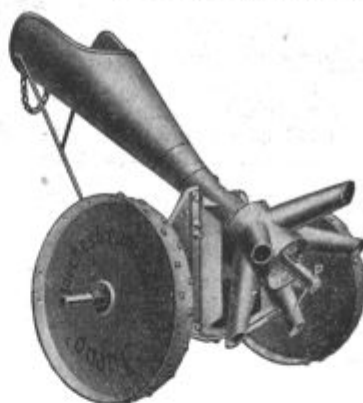
ki pospešuje rast, odebelitev, in omastitev domače, posebno klavne živine. — Jasen dokaz neprecenljive vrednosti „MASTINA“ so brezštevilna zahvalna pisma

Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din

Lekarna TRNKOCZY

LJUBLJANA, Mestni trg 4 (Zraven Rotovža)

100 % izkoriščanje gnojnice.

„Turbo“

razpršilnik za gnojnico

Razprši isto v širini 8 metrov. Prospekte razpošilja in praktično predvaja, zastopnik

Posestvo Ed. Suppanz
Pristava

Lepit

— plinski naboji
— strupena zrna
— prašek

proti poljskim mišim in podganam.

Karsan

Preizkušeno sredstvo proti zunanji gnibli krompirja, repe in drugih gomoljastih plodov v kletih in shrambah.

Abavit-novi

univerzalno sredstvo za razkuževanje semen.

Zahtevajte prospekte! — Ta sredstva se dobijo pri
Kmetijski družbi in vseh njenih skladiščih.

Schering A. G. Berlin,

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo

Mr. Draško Vilfan,
Zagreb, Srebrnjak br. 55

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lan, tropine

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodnejše kupite pri domačem podjetju

MEDIĆ ZANKL

tovarna olja, lakov in barv

družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIĆ

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Nova nahrabna trtna in drevesna škropilnica

„JUBILA 2“

MODEL 1934

z lijakastim gornjim delom
in prevozna škropilnica na visoki pritisk

„VINDEK“

medeninast kotel ca 75 l. 15—20 atmos. pritiska, za regulirati do 10 m višine so najbolj zmožne škropilnice na svetu

V zalogi pri: **Kmetijski družbi v Ljubljani** in njenih skladiščih